

Obsah

Předmluva	VII
Seznam použitých zkratk	IX
Úvod – historická perspektiva	1
Podstata a vznik světové ekonomiky	1
Stručný vývoj světové ekonomiky	3
Etapa první: Vznik a formování světové ekonomiky	3
Etapa druhá: Rozvoj jednotné a vnitřně diferencované světové ekonomiky	3
Etapa třetí: Meziválečný vývoj světové ekonomiky	4
Etapa čtvrtá: Poválečný vývoj světové ekonomiky	4
Etapa pátá: 90. léta – počátek nové etapy ve vývoji světové ekonomiky ..	7
Diferenční proces a struktura světové ekonomiky	8
Světová ekonomika v 90. letech	10
První polovina 90. let	10
Druhá polovina 90. let	11
Perspektivy světové ekonomiky	12
Tabulková příloha	14
Shrnutí	17
Klíčová slova	18
Kontrolní otázky a úkoly	18

ČÁST I.

1. Globalizace světové ekonomiky	21
1.1 Podstata globalizace	21
1.2 Oblasti globalizace	22
1.3 Přínosy a rizika globalizace	23
1.4 Kontrola procesů globalizace	25
1.5 Koncepce řešení problémů globalizace	26

Shrnutí	26
Klíčová slova	27
Kontrolní otázky a úkoly	27
2. Mezinárodní pohyb kapitálu	28
2.1 Přínosy a rizika liberalizace mezinárodního pohybu kapitálu	28
2.2 Ochrana před riziky liberalizace mezinárodního pohybu kapitálu	29
2.3 Přímé zahraniční investice	31
2.3.1 Důsledky pohybu PZI	31
2.3.2 Směry pohybu PZI	32
2.3.3 Investiční pobídky	35
2.3.4 Regulace investičních pobídek	36
2.3.5 Vztah zemí k investičním pobídkám	37
Shrnutí	38
Klíčová slova	38
Kontrolní otázky a úkoly	39
3. Finanční krize	40
3.1 Obecné znaky finančních krizí	40
3.2 Významné finanční krize 90. let	41
3.2.1 Mexická měnová krize	41
3.2.2 Asijská měnová krize	42
3.2.3 Brazilská měnová krize	43
3.3 Mechanismus vzniku měnové krize	44
3.4 Prevence vzniku finančních krizí	45
3.5 Závěry z finančních krizí 90. let	46
Tabulková příloha	47
Shrnutí	48
Klíčová slova	49
Kontrolní otázky a úkoly	49
4. Mezinárodní měnový systém	50
4.1 Mezinárodní měnový systém 90. let	50
4.2 Úloha IBRD a IMF v soudobém mezinárodním měnovém systému	51
4.2.1 Světová banka	52
4.2.2 Mezinárodní měnový fond	53
4.3 Nová architektura mezinárodního měnového a finančního systému	56
Shrnutí	57
Klíčová slova	58
Kontrolní otázky a úkoly	58

5. Úloha WTO v globalizované ekonomice	59
5.1 Uruguayské kolo jednání	59
5.2 Charakteristika WTO	60
5.2.1 Členská základna WTO	60
5.2.2 Rozdíly mezi WTO a GATT	61
5.2.3 Všeobecná dohoda o clech a obchodu 1994	61
5.2.4 Všeobecná dohoda o obchodu službami	61
5.2.5 Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví	62
5.2.6 Úkoly WTO v budoucím období	63
Shrnutí	64
Klíčová slova	65
Kontrolní otázky a úkoly	65
6. Nezaměstnanost a mezinárodní migrace	66
6.1 Nezaměstnanost ve světovém hospodářství	66
6.2 Mezinárodní migrace pracovních sil	69
6.3 Mezinárodní migrace pracovních sil a ČR	70
Shrnutí	71
Klíčová slova	71
Kontrolní otázky a úkoly	71
ČÁST II.	
7. Regionalizace světové ekonomiky	75
7.1 Podstata regionalizace	75
7.2 Otevřený regionalismus – přínosy a rizika regionalizace	77
7.3 Regionalizace a hlavní centra (makroregiony) světové ekonomiky	79
7.4 Regiony a subregiony	82
Shrnutí	83
Klíčová slova	84
Kontrolní otázky a úkoly	84
8. Hlavní centra světové ekonomiky	86
8.1 Kvantitativní porovnání ekonomických center	86
8.2 Ekonomický vývoj center v závěru 90. let	89
8.3 Specifikum evropského centra	91
Shrnutí	91
Klíčová slova	92
Kontrolní otázky a úkoly	92
9. Ekonomický vývoj USA	93
9.1 Ekonomické problémy USA na počátku 90. let	93
9.2 Nástup ke konjunktře	94

9.3	Ekonomický vývoj ve druhé polovině 90. let	95
9.4	Nová ekonomika	96
9.5	Perspektivy americké ekonomiky	98
9.6	Předpokládané dopady americké recese na světové hospodářství	100
9.7	Ekonomické vztahy s ČR	101
	Shrnutí	102
	Klíčová slova	103
	Kontrolní otázky a úkoly	103
10.	USA a NAFTA	104
10.1	Zahraničně obchodní přístupy USA a okolnosti vzniku NAFTA	104
10.2	Podstata a základní ustanovení NAFTA	107
10.3	Výsledky činnosti NAFTA a záměry na prahu 3. tisíciletí	109
10.4	Zájmy USA na naplnění NAFTA	112
	Shrnutí	112
	Klíčová slova	114
	Kontrolní otázky a úkoly	114
11.	Ekonomický vývoj Japonska	115
11.1	Stagnace v 1. polovině 90. let	115
11.2	Problémy ve 2. polovině 90. let	116
11.2.1	Řešení ekonomických problémů	117
11.2.2	Důsledky deflace	118
11.3	Perspektivy japonské ekonomiky	119
11.4	Ekonomické vztahy s ČR	120
	Shrnutí	121
	Klíčová slova	122
	Kontrolní otázky a úkoly	122
12.	Japonsko a APEC	123
12.1	Zahraničně politické přístupy Japonska a vznik APEC	123
12.2	Charakteristika APEC	125
12.3	Výsledky činnosti APEC a záměry na prahu 3. tisíciletí	127
12.4	Zájmy Japonska v APEC	130
	Shrnutí	132
	Klíčová slova	133
	Kontrolní otázky a úkoly	133
13.	Ekonomický vývoj evropského centra v 90. letech	135
13.1	Ekonomická recese	135
13.2	Oživení ekonomik	138
13.3	Nezaměstnanost – hlavní ekonomický problém EU	140

Shrnutí	142
Klíčová slova	143
Kontrolní otázky a úkoly	143
14. Integrovaní procesy v evropském centru	144
14.1 Vytváření jednotného vnitřního trhu	144
14.1.1 Příprava jednotného vnitřního trhu	144
14.1.2 Jednotný evropský akt	145
14.2 Překážky fungování jednotného vnitřního trhu	146
14.3 Evropský hospodářský prostor	149
14.4 Maastrichtské dokumenty – přechod k nové etapě integračních procesů	150
14.4.1 Smlouva o Evropské unii	151
14.4.2 Smlouva o založení Evropského společenství	152
14.4.3 Význam Maastrichtských dokumentů	153
14.5 Amsterdamská smlouva	153
Shrnutí	154
Klíčová slova	155
Kontrolní otázky a úkoly	155
15. Evropská měnová unie	157
15.1 Příprava hospodářské a měnové unie	157
15.2 Konvergenční kritéria	158
15.2.1 Měnová kritéria	158
15.2.2 Fiskální kritéria	158
15.3 Proces vytváření Evropské měnové unie	159
15.3.1 Etapa první: (1. 7. 1990–31. 12. 1993)	159
15.3.2 Etapa druhá: (1. 1. 1994–31. 12. 1998)	159
15.3.3 Etapa třetí: (1. 1. 1999–1. 3. 2002)	161
15.4 Euro – společná měna EMU	162
15.5 Evropská centrální banka	163
15.6 Přínosy a rizika EMU	164
15.6.1 Přínosy EMU	164
15.6.2 Rizika EMU	165
15.7 Názory na úspěšnost EMU	166
Shrnutí	168
Klíčová slova	168
Kontrolní otázky a úkoly	168
16. Transformační proces v zemích střední a východní Evropy	169
16.1 Podstata a obsah transformačního procesu	169
16.1.1 Zahájení transformačního procesu	16

16.1.2	Podstata transformačního procesu	169
16.1.3	Obsah transformačního procesu	170
16.2	Transformační proces po deseti letech	171
16.2.1	Průběh transformačního procesu	171
16.2.2	Ekonomické a sociální výsledky transformačního procesu	172
16.3	Spolupráce ve střední a východní Evropě během transformačního procesu	177
16.4	Zapojení transformujících se ekonomik do mezinárodních ekonomických vztahů	178
	Shrnutí	181
	Klíčová slova	182
	Kontrolní otázky a úkoly	182
17.	Zapojení transformujících se ekonomik do západoevropských integračních procesů	183
17.1	Navázání spolupráce s Evropským společenstvím	183
17.2	Evropské asociační dohody	184
17.3	Kritéria vstupu do EU	185
17.4	Zahájení vstupních jednání	186
17.5	Příprava na členství v EU	186
	Shrnutí	189
	Klíčová slova	190
	Kontrolní otázky a úkoly	190
18.	Zapojení ČR do západoevropských integračních procesů	191
18.1	Integrační proces České republiky v datech	191
18.2	Aspekty zapojení ČR do EU	192
18.2.1	Cl a celní unie	193
18.2.2	Jednotný vnitřní trh	194
18.2.3	Investice a úspory	197
18.3	Předpokládaný vývoj vybraných makroekonomických ukazatelů po vstupu ČR do EU	198
18.3.1	Hrubý domácí produkt	198
18.3.2	Nezaměstnanost	199
18.3.3	Obchodní bilance	200
18.3.4	Inflace	202
18.4	Státní rozpočet, strukturální fondy a předvstupní pomoc	204
18.4.1	Státní rozpočet	204
18.4.2	Strukturální fondy a předvstupní pomoc	205
18.5	Neekonomické aspekty procesu integrace	206
18.5.1	Pozitiva	206
18.5.2	Negativa	207
18.6	Institucionální aspekty procesu integrace	207

18.7 Právní aspekty procesu integrace	208
18.7.1 Harmonizace českého práva s právem ES	208
18.7.2 Kroky sblížování	209
18.8 ČR a euro	209
18.8.1 Česká národní banka a euro	210
18.8.2 Dopad eura na české banky	210
18.8.3 České podniky a euro	211
18.8.4 Ostatní aspekty	212
18.8.5 Plnění Maastrichtských kritérií v ČR	213
18.9 Vstoupit do Evropské unie, nebo ne?	214
Shrnutí	215
Klíčová slova	216
Kontrolní otázky a úkoly	216
19. Rozvojové země	217
19.1 Základní charakteristiky rozvojových zemí	217
19.2 Ekonomická (sociálně ekonomická) struktura rozvojových zemí	218
19.3 Sociální struktura rozvojového světa	219
19.3.1 Vývoj populace rozvojových zemí	219
19.3.2 Chudoba	220
19.3.3 Sociální problémy rozvojových zemí	222
19.4 Hlavní regiony rozvojových zemí	224
19.5 Rozvojové země a Světová obchodní organizace	227
19.6 Rozvojové země a bretton-woodské instituce	227
19.7 Rozvojové země a Česká republika	229
19.8 Tabulková příloha	230
Shrnutí	233
Klíčová slova	234
Kontrolní otázky a úkoly	234
20. Postavení Číny ve světové ekonomice	235
20.1 Program čínských ekonomických reforem	235
20.2 Ekonomický a sociální vývoj v 90. letech	237
20.3 Zapojování Číny do mezinárodního obchodu	241
20.4 Postavení Číny v mezinárodní politice	243
20.5 Vztahy s Českou republikou	243
Shrnutí	245
Klíčová slova	246
Kontrolní otázky a úkoly	246
Použitá literatura	247
Doporučené aktuální zdroje informací	251
Rejstřík	253